

**Agnieszka Kisztelińska-Węgrzyńska,
*RFN w poglądach i dyplomacji Johna
Fostera Dullesa 1953–1959***

Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2008,
ss. 257.

Celem autorki było przedstawienie aktywności dyplomatycznej Johna Fostera Dullesa w okresie pełnienia przez niego funkcji sekretarza stanu w administracji prezydenta Dwighta Eisenhowera. Tezą, która stawia i stara się udowodnić, jest stwierdzenie, że Dulles „stał się ambasadorem »sprawy niemieckiej« i partnerem kanclerza Konrada Adenauera” (s. 5).

W rozdziale pierwszym pracy autorka zaprezentowała sylwetkę J.F. Dullesa oraz jego drogę polityczną do momentu objęcia funkcji sekretarza stanu. W rozdziale drugim omówione zostały problemy remilitaryzacji Niemiec w latach 1953–1955. Zagadnienie to było istotnym elementem polityki międzynarodowej w tym czasie i wiązało się z kolejną istotną kwestią, tzn. problemem zakończenia stanu okupacji Niemiec.

W rozdziale trzecim przeanalizowany został stosunek Dullesa do problemu zjednoczenia Niemiec. Autorka m.in. wskazuje na krytyczny stosunek amerykańskiego sekretarza stanu do brytyjskich koncepcji zjednoczeniowych. W tym rozdziale omówione zostało także zagadnienie stosunku Dullesa do integracji Republiki Federalnej Niemiec ze strukturami europejskimi. Był to istotny element ówczesnej polityki międzynarodowej, i choć w jakimś stopniu powiązany z zagadnieniem zjednoczenia Niemiec, niemniej – jak sędzę – warto było poświęcić mu odrębny rozdział. Rozdział czwarty i ostatni porusza problematykę polityki Dullesa wobec Niemiec od rozpoczęcia drugiego kryzysu berlińskiego do śmierci sekretarza w maju 1959 roku.

Bazę źródłową pracy stanowią materiały pochodzące z przechowywanych w Bibliotece Uniwersytetu w Princeton (dostępne poprzez m.in. stronę www.infoshare1.princeton.edu) oraz w dużym stopniu źródła publikowane i inne udostępnione *on-line*. Warto jednak wspomnieć, że dla tego okresu wiele materiałów zostało już opublikowanych i zaznaczenie tego faktu nie jest krytyką bazy źródłowej. Autorka wykorzystała także materiały prasowe. W szerokim stopniu została też wykorzystana bogata literatura przedmiotu.

Niedosyt czytelnikowi może pozostawić brak problematyki polskiej. Przynajmniej niektóre zagadnienia związane z polityką Stanów Zjednoczonych wobec RFN były także powiązane ze sprawami polskimi, np. kwestie granicy na Odrze i Nysie Łużyckiej czy ludności niemieckiej, zarówno tej, która w różny sposób – w tym przymusowy – opuściła Polskę po wojnie, jak też tej, która mieszkała w PRL. Niektóre z zagadnień zostały m.in. omówione w niewykorzystanej przez autorkę książce Jakuba Tyszkiewicza – *Otwarte okno w „żelaznej kurtynie”*. *Polityka administracji prezydenta Eisenhowera wobec Polski (październik 1956 – styczeń 1961)*, Wrocław 2003 – ale myślę, że warto byłoby je uwzględnić w recenzowanej pracy.

Książka jest ciekawą i godną uwagi próbą przybliżenia polskiemu czytelnikowi postaci jednego z najbardziej wpływowych polityków amerykańskich w okresie zimnej wojny.

Wanda Jarząbek